

Зміст

<i>Частина I</i>	
Аберфан	9
<i>Частина II</i>	
Кембриджський хор	59
<i>Частина III</i>	
Сімейне ремесло	171
<i>Частина IV</i>	
Пірс, Опівнічний хор	271
<i>Частина V</i>	
Аберфан	321
<i>Подяки</i>	365

Жовтень, 1966 рік

Учора у Вельсі сталося щось жахливе, але у Вільяма випускний, тож хлопчині не до того. Він закінчив Темзький коледж бальзамування з небувалим успіхом. І сьогодні ввечері в Ноттінгемі проходить щорічна урочиста подія Мідлендської філії Британського інституту бальзамувальників — бал-бенкет із привілеями для дам*. Як винагороду за досягнення дядько Роберт купив Вільямові парадний костюм з метеликом на його перший світський захід. Почувши від дядька, що ректор Девід Меллінг має подбати, щоб хлопця не обділили увагою, дев'ятнадцятирічний Вільям не так зрадив, як спіймав мандраж.

Це вперше Вільям ночуватиме в готелі — «Лейс маркет» за вісімдесят кілометрів від їхнього дому в Бірмінгемі — разом із дядьком Робертом і його діловим партнером Говардом. За одним столом із ними сидить сім'я Страудів — власників похоронного бюро із Солігалла, а зліва біля Вільяма — його єдина тут ровесниця Глорія Фінч, теж із родини похоронників, у яких Вільям жив цілий рік, поки навчався в коледжі в Стéпні. Граційна Глорія, у яку Вільям закохався ще рік тому після першої ж їхньої розмови: вони пили какао на затишній кухні Фінчів, поки батьки дивилися телевизор у вітальні. Сьогодні на дівчині обтисла чорна сукня з паєтками, через яку все її тіло ніби підморгує Вільяму.

Дядько Роберт не перебільшив, охрестивши цю подію «шиком». Яскраві, стягнуті сукнями силуети жінок із блиском

---

* Щоб заохочувати присутність жінок, на деяких заходах надавалися привілеї, як-от безплатний вхід, знижка на квиток чи меню. Тут і далі прим. пер.

коштовностей на шиях, зап'ястях та пальцях пломеніють на тлі одноманітних чорно-білих чоловічих постатей — хоча запонки Говарда теж виблискують. Говард обожнює світські заходи. Вишукані прийоми — то його. Це він допоміг дібрати костюм і метелик для Вільяма й навіть показав, як зав'язувати таку краватку: ставши трохи позаду, Говард час від часу торкався своєю широкою щогою Вільямового обличчя — й обидва похихикували від лоскоту.

Вільям роздивляється високу стелю бальної зали. Переплетіння рожевих і білих візерунків звиваються по альковах. Важкі скляні люстри владно нависають над столами величезними краплями, скидаючи донизу нитки діамантів. По обидва боки від Вільямової тарілки стільки ножів і виделок — удома в шухляді всіх столових приборів, мабуть, назбирається менше. Правило таке: рухайся від краю досередини. Він розгортає білу лляну серветку й кладе собі на коліна — напрочуд цупка. Ніж важкий.

Давно Вільям не бачив так пишно накритих столів і вишукано вбраного панства. Востаннє — коли, будучи хористом у Кембриджі, співав на традиційних офіційних обідах чи разових урочистих заходах. Він швидко відганяє спогади, але таки встигає підмітити різницю. Хоч Вільяму й було тоді лише десять, однак він розумів, що в ті часи гості за почесним столом не *прибували* — вони жили в такому середовищі, а шик для них — не привід для втіхи. Сьогодні ж відчувалися і хвилювання, і задоволення бальзамувальників, які заслужили цей розкішний вечір як нагороду за відданість вимогливій, але важливій праці — справі їхніх дідів, батьків, а для декого — може, й синів.

Прогорбатившись рік на заняттях, Вільям радий нарешті зайняти своє місце у світі, де ти стараєшся якомога краще виконувати важку, але почесну роботу й зазвичай майже не отримуєш нічого натомість, окрім хіба що власного задоволення. Зате інколи тобі дають можливість поплескати колегу по спині й пофрантіти.

Рибний суп солоний, але смачнющий, якщо їсти з апетитною булкою, яку Вільям щедро прикрасив завитками вершкового масла. Діставшись до дна, хлопець відхиляє миску від себе й добирає останні краплі ідеально округлою ложкою. Аж тут помічає, що Глорія стежить за ним. Її жваві зелені очі сяють теплом.

— Радий, що ти прийшла, — стиха промовляє юнак.

— Дякую, що покликав, — усміхаючись, вона затримує погляд — достатньо довго, щоби Вільям збагнув, що можна легенько притулитися ногою до її ніжки під столом.

Буженина з хрусткою скоринкою та яблучним соусом легко переміщається з тарілки в рот, а звідти — у шлунок. Вільям радий бачити, як дядечко Роберт захоплено тішиться вечору. Утім, за десертом хлопець помічає, як за почесним столом Девід Меллінг поплескує себе по нагрудній кишені, виймає звідти папірець, розгортає і втуплюється в нього поверх окулярів. Рулет із джемом розкручується в роті. Важкі столові прибори ковзають у руках.

Глорія зиркає на стіл для почесних гостей, а потім — знову на Вільяма й підморгує.

— Приготуйся до хвилинки слави, — шепоче вона, нахилившись так близько, що хлопець вловлює запах її парфумів і відчуває її подих на своєму вуху.

Вони вже жартома уявляли, як це буде. Глорія припустила, що на його честь заспівають *For He's a Jolly Good Fellow*^{*}, а Вільям — у відчайдушній спробі здатися смішним і невимушеним — висловив сподівання, що його поставлять на височезний п'єдестал і відбиватимуть поклони.

З настільної сигаретниці у формі чаші Говард дістає сигарету й запалює її. Глорія повторює за ним. Натомість Вільям — який досі вважає легені найціннішою частиною свого тіла, хоча вже років п'ять як не співає, — ніколи й на думці не мав запхати таке

---

^{*} *For He's a Jolly Good Fellow* («Бо він такий славний хлопець») — популярна пісня-вітання з нагоди значної події (як-от підвищення по службі, день народження, весілля та інше).

до рота. А проте є щось привабливе в сизуватих віночках диму, які звиваються бенкетною залюю, — ніби всі видихнули й розслабилися. Люди відкинулися на спинки стільців в очікуванні, поки з худорлявих срібних кавників наливають каву. Вільяму хочеться, щоб усе якнайшвидше скінчилося. Він помічає, як дядько Роберт кидає погляд на почесний стіл, а потім — на нього самого й злегка киває.